

15.4.2015

- ASIA** Ympäristönsuojelulain 123 §:n nojalla annettu päätös poikkeuksellisessa tilanteessa
- ILMOITTAJA** Talvivaara Sotkamo Oy:n konkurssipesä
Asianajotoimisto JB Eversheds Oy
Julkisselvittäjä Jari Salminen
Fabianinkatu 29 B
00100 HELSINKI
- TOIMINNAN SIJAINTI** Talvivaarantie 66, 88120 Tuhkakylä
- YMPÄRISTÖLUVAT** Pohjois-Suomen ympäristölupaviraston 29.3.2007 päätös dnro PSY-2006-Y-47 koskien Talvivaaran kaivostoimintaa
- Pohjois-Suomen aluehallintoviraston 31.5.2013 päätös nro 52/2013/1 Talvivaaran kaivoksen toiminnan olennaiseen muuttamiseen käsiteltyjen jätevesien johtamisen ja siihen välittömästi liittyvien asioiden osalta
- Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätös nro 141/2014/1, veden varastointi padon takana ja vesienkäsittelyssä syntyneiden sakkujen tilapäinen varastointi Kuusilammen alueella, Sotkamo ja Kajaani

ILMOITUKSEN SISÄLTÖ

- Tilanteen kuvaus** Talvivaara Sotkamo Oy:n konkurssipesä on 8.4.2015 päivätyllä kirjeellään ilmoittanut Kainuun ELY-keskukselle ympäristönsuojelulain 123 §:n mukaisesti, että konkurssin alkamisen aiheuttamasta ennakoimattomasta tuotantohäiriöstä sekä muusta siihen rinnastettavasta yllättävästä, toiminnasta riippumattomasta poikkeuksellisesta syystä on aiheutunut vesienhallintaan liittyvä tilanne, jonka vuoksi toimintaa koskevaa ympäristölupaa ei voida noudattaa.
- Perusteluinaan Talvivaaran Sotkamo Oy:n konkurssipesä on esittänyt mm. seuraavaa: voimassaolevassa ympäristöluvassa nro 52/2013/1 vuodelle 2015 määritelty sulfaattikiintiö (1 300 t/v) on täyttynyt 25.3.2015, jonka jälkeen konkurssipesä ei ole voinut juoksuttaa puhdistettuja vesiä pois kaivosalueelta. Kaivosalueen vesivarastoissa ei ole riittävästi vapaata tilavuutta, jotta kaikki kevään ja kesän aikana muodostuvat sulamis- ja sadevedet voitaisiin varastoida kaivosalueelle ympäristöturvallisuutta vaarantamatta.

Konkurssin alkaessa velallisyhtiöllä oli kesken vesien lisäpuhdistuskapasiteetin hankinta italialaiselta toimittajalta. Konkurssin alkamisen jälkeen toimittaja kuitenkin kieltäytyi jatkamasta projektin toteuttamista siitä huolimatta, että konkurssipesä oli valmis muun muassa ennakkomaksujärjestelyihin. Pitkien asiaa koskevien neuvotteluiden jälkeen hankinta on kuitenkin saatu vietyä loppuun Outotec Finland Oy:n avustuksella siten, että RO-laitteisto on saapunut kaivokselle 5.3.2015 eli lähes viisi kuukautta alkuperäistä aikataulua myöhemmin. Laitteiston asentaminen ja käyttöönotto on vielä kesken.

RO-laitteiston toimittaminen noin 5 kuukautta aikataulusta jäljessä on vaikuttanut kaivoksen vesitaseeseen siten, että RO-laitteiston avulla olisi ilman viivästystä saatu tähän mennessä 121 500 m³ luontoonlaskukelpoista vettä, joka ei olisi kuluttanut muutenkin liian pientä sulfaattikiintiötä.

Konkurssin alkaessa kaivoksella olevan RO-laitoksen huoltotyöt ovat lisäksi olleet kesken. Huoltotöiden osalta erityisesti hiekkasuotimet ovat aiheuttaneet enemmän työtä kuin kaivoksella on ennakoitu. Huoltotöiden pitkittymisen vuoksi Kortelammelle jouduttiin ottamaan loppuneutraloinnista (LoNe) puhdistettua vettä 340 000 m³. Tästä vedestä olisi käänteisosmoosia käyttäen saatu noin 170 000 m³ vettä tehtaan käyttöön eikä Kolmisopesta olisi tarvinnut ottaa uutta vettä.

Näistä kahdesta konkurssipesän vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevasta yllättävästä tuotantohäiriöstä johtuen kaivoksen kokonaisvesitaseessa on tällä hetkellä yhteensä noin 300 000 m³ enemmän vettä kuin tilanteessa, jossa laitokset olisivat olleet suunnitelmien mukaisesti käytössä.

Metallien talteenottolaitoksen toiminta-aste on konkurssiaikana ollut konkurssia edeltäneeseen aikaan verrattuna heikko. Konkurssipesän tietojen mukaan velallisyhtiö ei ole ennen konkurssia suorittanut pitkää laitoksen alasajoa edellyttäviä määräajoin suoritettavia merkittäviä huoltotoimenpiteitä keväällä 2014 eikä syksyllä 2014. Konkurssipesän käsityksen mukaan huoltotoimenpiteiden tekemättä jättämisellä on merkittävä vaikutus laitoksen toimintavarmuuteen sekä myös siihen, että laitoksen käynnistämisessä on ollut huomattavia vaikeuksia konkurssin alkamisen jälkeen.

Konkurssipesälle metallien talteenottolaitoksen sekä käänteisosmoosilaitteiden toiminnassa havaitut häiriöt sekä heikosti bioliuotusliuosta haihduttavat liuotuskasat ovat ennakoimattomia tuotantohäiriöitä, joihin konkurssipesällä ei ole ollut mahdollisuutta vaikuttaa tai varautua. Normaalitasoon verrattuna runsaat sateet marras-joulukuussa puolestaan ovat konkurssipesän toiminnasta riippumaton poikkeuksellinen syy, joka osaltaan on aiheutunut tilanteen,

jossa voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Viime vuonna vuodenvaihteessa kaikki lumi oli sulanut. Sulamiskauteen saakka (1.4.) lumen vesiarvo oli vuonna 2014 noin 106 mm/m². Kuluvana vuonna lumen vesiarvo on 24.3.2015 mennessä 192 mm/m² (itsenäisyyspäivästä lukien). Lumen vesiarvo tulee siis todennäköisesti tällä sulamiskaudella olemaan kaksinkertainen viime vuoden vastaavaan arvoon verrattuna.

Kaivosalueella on tällä hetkellä vettä noin 9,3 M m³. Puhdistusta vaativia vesiä on varastoituna louhokseen sekä eteläiselle ja pohjoiselle jälkikäsittelyalueelle yhteensä 6,4 M m³. Jo valmiiksi puhdistettuja ja juoksutusta odottavia vesiä on yhteensä 2,9 M m³. Vedet sijaitsevat Latosuon, Kuusilammen ja Kuljun vesivarastoissa.

Kaikille kaivosalueella oleville vesivarastopadoille on määritelty HW-taso sekä hätä-HW-taso. HW-taso on normaalitilanteessa sallittava korkein vedenpinnan taso. Hätä-HW-taso on puolestaan poikkeustilanteessa sallittava korkein veden pinnan taso. Kaivoksen vesivarastopadoista Kortelampi, Kuljunlampi, Kuusilampi ja louhospato ovat tällä hetkellä HW-tason alapuolella, Latosuon pato on hieman HW-tason yläpuolella, mutta selvästi hätä-HW-tason alapuolella. Kainuun ELY-keskuksen patoviranomainen on antanut 19.1.2015 konkurssipesälle patoturvallisuuslain 30 §:n vedoten kehotuksen pitää vesivarastopatojen takana olevien vesien pinnankorkeudet padoille määritellyn HW-tason alapuolella. Samassa yhteydessä patoviranomainen on määritellyt, että HW-taso voidaan ylittää esim. tulvakaudella tilapäisesti, tilapäiseksi katsottavan ylityksen ollessa kestoltaan enimmillään kaksi viikkoa. Pitkäaikainen HW-tason ylitys voi patoturvallisuusviranomaisen mukaan vaikuttaa padon stabiliteettiin, aiheuttaa padolle turvallisuusriskin ja lisätä padosta aiheutuvaa vahingonvaaraa.

Mikäli vesien juoksutusta ei jatketa, täyttyvät kaivoksen varastoaltaat vedellä huhtikuun 2015 aikana (ilmoituksen liite). Mikäli juoksutuksia ei jatketa, Hätä-HW-taso ylittyy mallinnusten mukaan Kortelammella 27.4.2015. Kortelammen ja Latosuon padoilla hätä-HW-taso on yhtä kuin ylivuotokynnys. Tämä tarkoittaa, että kyseiseltä tasolta alkaen vesi virtaa hallitusti patojen alapuolella olevaan uomaan eli juoksutus luontoon alkaa automaattisesti ilman aktiivisia toimenpiteitä. Latosuon vesi on puhdistettua, joten siellä mahdollisesta ylivuodosta ei aiheutuisi ympäristön pilaantumista. Sen sijaan Kortelammen vedenlaatu ei vastaa voimassa olevan ympäristöluvan lupamääräyksiä. Kortelammen ylivuototilanne aiheuttaisi siten laadultaan lupamääräysten vastaisten vesien joutumista luontoon. Konkurssipesän näkemyksen mukaan tilanteen kehittyminen ylivuototilanteeseen ei ole missään nimessä suotavaa patoturvallisuuden kannalta. Padot on suunniteltu ja

rakennettu siten, että ne kestävät ylivuototilanteen, mutta siitä ei ole käytännössä kokemusta.

Voimassaolevan ympäristöluvan sulfaattikiintiö vuodesta 2015 eteenpäin perustuu Talvivaara Sotkamo Oy:n vuonna 2011 tekemään hakemukseen ympäristö- ja vesitalousluvan lupamääräysten tarkistamisesta. Hakemuksessa arvioitiin, että 1 300 t/v sulfaattikiintiö olisi mahdollinen tilanteessa, jossa prosessista peräisin olevien vesien kierto olisi suljettu käänteisosmoosilaitoksen avulla ja luontoon johdetut vedet koostuisivat pelkästään louhoksen kuivanapitovesistä.

Talvivaara Sotkamo Oy on hakenut muutosta voimassaolevan ympäristöluvan mukaisille liian ankarina pitämilleen sulfaatin, natriumin ja mangaanin päästökiintiöille valittamalla Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätöksestä Vaasan hallinto-oikeuteen. Konkurssipesä on ilmoittanut hallinto-oikeudelle jatkavansa valituksia. Talvivaara Sotkamo Oy ja sittemmin konkurssipesä on hakenut Pohjois-Suomen aluehallintovirastosta lupaa purkuputken rakentamiselle kaivosalueelta Nuasjärveen. Aluehallintoviraston lupapäätöstä odotetaan huhtikuun aikana.

Konkurssipesä on 25.3.2015 tehnyt alustavan sopimuksen Aquaminerals Finland Oy:n kanssa uuden innovatiivisen vedenpuhdistuslaitteiston toimittamisesta kaivokselle. Laitteiston avulla puhdistetaan kaivosalueella pohjoiseen louhokseen valuvat pintavedet sekä kalliopohjavedet.

Ennen konkurssia tehtyjen ratkaisujen sekä toimenpiteiden vuoksi tilanne kaivoksella on kuitenkin sellainen, että konkurssipesällä ei ole muuta mahdollisuutta välttää ympäristön pilaantumisen vaaraa kuin jatkaa vesien ulosjuoksutusta suunnitelmassa esitetyllä tavalla tiettyjen juoksutuskiintiöiden täyttymisestä riippumatta.

Suunnitellut toimenpiteet

Konkurssipesä käynnistää puhdistetun veden juoksutukset viimeistään viikolla 17. Tarkka aloituspäivämäärä ilmoitetaan ELY-keskukselle erikseen. Juoksutukset tehdään joko Pohjois-Suomen aluehallintoviraston luvalla tai YSL 123 §:n mukaisella menettelyllä.

Mikäli juoksutukset tehdään YSL 123 §:n perusteella, luvamukaisesti käsiteltyjen jätevesien johtaminen tehdään ilmoituksen liitteenä olevan suunnitelman mukaisesti siten, että juoksutus aloitetaan Kortelammen ja Latosuon purkupisteiltä olemassa olevia purkureittejä pitkin. Poikkeuksellisen toiminnan ajankohdaksi on arvioitu Kortelammen juoksutuksille juoksutusten aloittamisesta 14.6.2015 saakka ja Latosuon juoksutuksille juoksutusten aloittamisesta 31.8.2015 saakka. Juoksutettavan veden määräksi on arvioitu Kortelammelta noin 900 000 m³ ja Latosuolta 1 700 000 m³, minkä myötä patoaltaiden pinnankorkeudet kaivosalu-

eella pysyisivät HW-tasossa ELY-keskuksen edellyttämällä tavalla. Latosuolta ulosjuoksuuttava vesi johdetaan lappoputkia pitkin altaalta Kuusijokeen johtavaan uomaan. Kortelammelta juoksuuttava vesi johdetaan Ylä-Lumijärven ohittavaan puhdasvesiojaan. Ilmoitukseen liitetyn suunnitelman mukaan mikäli aluehallintovirasto ei ole antanut päätöstään juoksuutusten aloittamisajankohtaan mennessä, kaikki juoksuutukset ohjataan Latosuon kautta Oulunjoen vesistöön päätöksen antamiseen saakka ja tätä suunnitelmaa noudatetaan vasta kielteisen päätöksen tilanteessa.

Arvioidut tiedot päästöistä

Juoksuutusten aiheuttama sulfaattikuorma olisi Kortelammen purkupisteeltä noin 2 320 t etelään Vuoksen vesistöön ja Latosuon purkupisteeltä noin 3 620 t pohjoiseen Oulunjoen vesistöön.

Taulukko 1. Ympäristökuormitus yhteensä (ml. poikkeusjuoksuutus) ja luparaja vuodelle 2015

	m ³	Cu (kg)	Ni (kg)	Zn (kg)	Mn (kg)	SO ₄ (t)	Na (t)
Pohjoiseen 2015 yht., arvio	2 091 040	3,26	62,84	130,69	6 029,	4 352	952
Etelään 2015 yht., arvio	1 104 104	1,70	19,19	42,90	338	2 856	356
Kuormitus 2015 yht., arvio	3 195 144	4,96	82,03	173,59	6 367	7 208	1 307
Luparaja, ympäristölupapäätös 52/2013/1 (lupamääräys 9a)		150	250	300	2 600	1 300	650
(2014 yht.)	4 823 508	18,9	171,1	308,6	13 494	11 913	2 104
(2013 yht.)	5 705 498	21	420	790	45 795	23 923	4 170

Nyt suunniteltujen poikkeuksellisten juoksuutusten ympäristökuormitus on aiempiin vuosiin verrattuna pieni. Arvioitu vuoden 2015 kuormitus, mukaan lukien poikkeusjuoksuutus ja jo kiintiön puitteissa juoksuuttu vesi, jää selkeästi pienemmäksi kuin esimerkiksi vuoden 2014 kuormitus. Ympäristölupapäätöksessä 52/2013/1 asetetut ympäristökuormituksen luparajat vuodelle 2015 ylittyivät mangaanin, sulfaatin ja natriumin osalta. Sen sijaan nikkelin, sinkin ja kuparin luparajat eivät todennäköisesti ylity.

Suunnitellut ympäristönsuojelutoimet

Juoksutukset suhteutetaan Kalliojoen virtaamaan ympäristölupapäätöksen 52/2013/1 mukaisesti. Juoksutus aloitetaan Kortelammen ja Latosuon purkupisteiltä olemassa olevia purkupisteitä ja -reittejä pitkin. Latosuolle johdetaan vettä myös Kuusilammen patoaltaalta, johon johdetaan puhdistettuja vesiä Tammalammen käsittely-yksiköltä sekä mahdollisesti tarvittaessa SEM2-neutraloinnista, jossa käsitellään sekundääriliuotusalueen suojapumppausvesiä. Latosuolta ulosjuoksutettava vesi johdetaan lappoputkia pitkin altaalta Kuusijokeen johtavaan uomaan. Virtaamaa mitataan putkista käsimitarein ja varmistetaan tarvittaessa purku-uomasta Flowtracker-mittarilla. Lappoputkien kautta maksimijuoksutuskapasiteetti on noin 1200 m³/h (tämän hetkiset kuusi putkea).

Kortelammelta juoksutettava vesi johdetaan Ylä-Lumijärven ohittavaan puhtasvesiojaan. Purkupisteellä on jatkuvatoimiset virtausmittaus sekä pH- ja sähkönjohtokyvyn mittausta. Maksimijuoksutuskapasiteetti on n. 750 - 800 m³/h.

Konkurssipesän mukaan kaivoksen nykyistä veloitettarkkailuohjelmaa voidaan soveltaa myös poikkeusjuoksutusten aikana. Juoksutettavasta vedestä otetaan viikoittain veloitettarkkailunäyte, josta tehdään analyysit ulkopuolisessa laboratoriossa. Kerran kuukaudessa analyysi on viikoittaista analyysia laajempi. Pintavesi- ja muu vaikutustarkkailu jatkuu myös veloitettarkkailuohjelman mukaisesti. Kaivoksen omaa ympäristötarkkailua jatketaan ja sen tulokset raportoidaan valvovalle viranomaiselle viikoittain. Myös altaiden pinnankorkeusmittauksia ja Kalliojoen virtaaman mittausta sekä näistä raportointia jatketaan Kainuun ELY-keskuksen kanssa sovitulla tavalla.

Arvio toiminnan vaikutuksista ympäristöön ja selvitykset ympäristöhaitoista

Konkurssipesän mukaan aiempien vuosien juoksutuksista huolimatta purkureitin ensimmäisillä virkistyskäytöltään merkittävillä järvillä (Jormasjärvi ja Laakajärvi) ei ole ympäristötarkkailun mukaan havaittavissa sellaista vaikutusta, jolla olisi vaikutusta vesistöjen virkistyskäyttöön. Molemmissa järvissä on havaittavissa sulfaattipitoisuuden nousu, mutta esimerkiksi kalasto- tai pohjaeläinvaikutuksia ei ole todettu.

Konkurssipesän mukaan tällä kuormituksella ei ole merkittäviä vaikutuksia purkureitillä olevien vesistöjen tilaan tai vesistöjen virkistyskäyttöön. Kuormitus ei todennäköisesti aiheuta esimerkiksi Kolmisopen kerrostumista, sillä näin ei käynyt myöskään vuonna 2013, jolloin sulfaatti- ja natriumkuormitus olivat merkittävästi suurempia kuin

arvio vuoden 2015 kuormituksesta. Näin ollen myöskään varsinaisia ennallistamistoimia ei poikkeusjuoksutusten vaikutusten osalta tarvita.

Arvio vaihtoehtoisista toimista

Konkurssipesän mukaan kaivosalueella maaliskuu- elokuun 2015 aikana muodostuvien vesien varastoiminen louhoksen pohjoiseen avaukseen ei ole ympäristöturvallisuuden näkökulmasta mahdollista eikä myöskään kaivoksen tulevaisuuden kannalta järkevää. Louhinnan viivästyminen lisäisi merkittävästi jäätymisestä aiheutuvia riskejä bioliuoskierrossa talvella 2015–2016. Mikäli louhintaa ei käynnistetä kesällä– alkusyksyllä 2015, on hyvin todennäköistä, että metallien talteenottolaitokselle johdettavan liuoksen lämpötila on talvella 2015–2016 niin alhaisella tasolla, ettei talteenottolaitoksen normaali operointi ole mahdollista. Tehtaalla on erittäin suuri rooli liuoskierron hallinnassa, joten tehtaan pitkä käyntikatko olisi bioliuotuksen ympäristöturvallisuuden kannalta erittäin kriittistä. Metallien talteenottolaitoksen normaali käyttö on tällä hetkellä käytännössä ainoa aktiivinen keino poistaa liuosta liuoskierrosta. Konkurssipesän näkemyksen mukaan louhosta ei tule käyttää vesivarastona. Sen sijaan louhosta voidaan käyttää äärimmäisessä poikkeustilanteessa varastona liuoskiertoon liittyville liuksille, jos liuoksen johtamisella louhokseen voidaan ehkäistä ympäristövahingon syntyminen.

PYYDETYT LAUSUNNOT JA ASIANOSAISTEN KUULEMINEN

Kainuun ELY-keskus ei ole kuullut ilmoituksen tekijää Talvivaaran konkurssipesää tai muita asianosaisia asiassa ennen ratkaisun tekemistä. Hallintolain 34.2 §:n 4 kohdan mukaan asian saa ratkaista asianosaista kuulematta, jos kuulemisesta aiheutuva asian käsittelyn viivästyminen aiheuttaa huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle, yleiselle turvallisuudelle taikka ympäristölle. Kainuun ELY-keskuksen käsityksen mukaan nyt on kyseessä em. lainkohdassa tarkoitettu tilanne.

Edellä mainitusta syystä Kainuun ELY-keskus ei ole pyytänyt asiaan lausuntoja.

ELY-KESKUKSEN RATKAISU

ELY-keskus antaa ympäristönsuojelulain 123 §:n nojalla seuraavat määräykset:

- 1) Toiminnanharjoittajan on ryhdyttävä välittömästi toimenpiteisiin, joilla estetään akuutti hallitsematon vuotoriski Kortelammen ja Latosuon vesivarastoaltailta. Latosuon ja Kortelammen patoaltailta vedenpinta

on laskettava hallitusti ympäristöturvallisen tason (=HW-taso) alapuolelle johtamalla käsiteltyä vettä Vuoksen ja Oulujoen vesistöihin.

- 2) Juoksutukset on lopetettava kun kohdassa 1 määritetty vedenpinnan taso saavutetaan. Juoksutukset on aloitettava välittömästi uudelleen, jos äkillisestä sulannasta tai sadannasta johtuen Latosuon tai Kortelammen vedenpinta kohoaa niin, että mahdollinen vuotoriski kasvaa ja ympäristöturvallisuus vaarantuu.
- 3) Juoksutettavan veden laadun tulee vastata ympäristölupapäätöksen nro 52/2013/1 lupamääräyksessä 8 asetettuja luparajoja sekä juoksutettavan veden määrän tulee olla sidottu lupamääräyksessä 9 määrättyin tavoin Kalliojoen virtaamaan.
- 4) Mikäli tarkkailussa tai muulla perusteella ilmenee, että Latosuolta tai Kortelammelta vesistöön johdettavan veden laatu ei täytä ympäristöluvan nro 52/2013/1 mukaisia raja-arvoja, on vesistöön johtaminen lopetettava välittömästi ja asiasta on ilmoitettava Kainuun ELY-keskukselle.
- 5) Oulujoen vesistön suuntaan tämä päätös on voimassa 31.5.2015 asti tai kunnes Pohjois-Suomen aluehallintovirasto mahdollisesti myöntää täytäntöönpanokelpoisen ympäristöluvan purkuputken rakentamiselle ja käyttönotolle Nuasjärveen sekä haetulle ns. kiintiön siirrolle.
- 6) Vuoksen vesistön suuntaan tämä päätös on voimassa 31.5.2015 asti.
- 7) Vesien johtaminen muista varastoaltaista eteläiselle jälkikäsitteilyyksikölle on kielletty 31.5.2015 asti.

Seuranta ja tarkkailua koskevat määräykset:

- 1) Latosuolta ja Kortelammelta kaivosalueelta ulos johdettavan veden virtaamaa on tarkkailtava päivittäin.
- 2) Purkuveden laatua tulee tarkkailla yhtiön omana käyttötarkkailuna päivittäin ja ulkopuolisen konsultin tarkkailuna viikoittain. Ylimääräisten purkuvesien käyttötarkkailu tulee suorittaa samassa laajuudessa kuin nykyinenkin käyttötarkkailu. Ulkopuolisen konsultin määritykset tulee toteuttaa saman tarkkailusuunnitelman mukaan kuin pitoisuudet määritetään jälkikäsitteily-yksiköiltä vesistöön johdettavasta vedestä.

- 3) Yhtiön tekemän käyttötarkkailun tulokset tulee toimittaa viikoittain ja ulkopuolisen konsultin tekemän tarkkailun tulokset tulee toimittaa kunkin näytteenoton osalta viimeistään kahden viikon kuluessa Kainuun ELY-keskukselle, Kajaanin kaupungin ja Sotkamon kunnan ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisille.
- 4) Altaiden pinnankorkeuden mittaamista ja välitöntä raportointia tulee jatkaa tehostetusti vähintään kolme kertaa viikossa.
- 5) Kalliojoen virtaaman mittausta ja raportointia tulee jatkaa nykyisen käytännön mukaisesti.

Päätöksen täytäntöönpano

Kainuun ELY-keskus määrää ympäristönsuojelulain 200 §:n nojalla, että päätöstä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Perustelut

Ympäristönsuojelulain 123 §:ssä säädetään poikkeuksellisesta tilanteesta luvanvaraisessa ja rekisteröitävässä toiminnassa. Pykälän mukaan jos onnettomuudesta, ennakoimattomasta tuotantohäiriöstä tai muusta niihin rinnastettavasta yllättävästä, toiminnasta riippumattomasta poikkeuksellisesta syystä taikka rakennelman tai laitteen purkamisesta luvanvaraisessa tai rekisteröitävässä toiminnassa aiheutuu päästöjä tai syntyy jätettä siten, että aiheutuu tilanne, jonka vuoksi ympäristölupaa tai toimintaa koskevan valtioneuvoston asetuksen vaatimuksia ei voida noudattaa tai tilanne, jossa voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätteen määrän tai ominaisuuksien vuoksi tavanomaisesta poikkeavia toimia jätehuollossa, on toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan ilmoitettava tapahtuneesta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, taikka valtion valvontaviranomaiselle, jos valtion ympäristölupaviranomainen myöntää toimintaan ympäristöluvan, tai 116 §:n 2 momentin mukainen ilmoitus on tehty valtion valvontaviranomaiselle. Toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan on viipymättä ilmoituksen jälkeen toimitettava viranomaiselle suunnitelma, jonka mukaisesti toiminnan päästöjä ja jätteitä sekä niistä aiheutuvaa ympäristön pilaantumista voidaan rajoittaa poikkeuksellisen tilanteen aikana.

Viranomaisen on ilmoituksen johdosta tehtävä päätös ja annettava tarpeelliset määräykset toiminnan palauttamiseksi lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaiseksi sekä tilanteesta aiheutuvan haitan ja vaaran poistamiseksi ja samalla asetettava määräaika, johon mennessä tämä on tehtävä. Lisäksi on tarvittaessa annettava toiminnan harjoittajan suunnitelman ja muun tiedon perusteella väliaikaiset määräykset ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Määräykset voidaan antaa tai toiminta kieltää, vaikka ilmoitusvelvollisuus olisi lyöty laimin.

Määräyksiä annettaessa noudatetaan 18 luvun hallintopakkoa koskevia säännöksiä. Määräyksistä pilaantuneen maaperän tai pohjaveden puhdistamiseksi säädetään 14 luvussa ja määräyksistä vesistön merkittävän pilaantumisen tai luontovahingon korjaamiseksi 176 §:ssä.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai valtion valvontaviranomaisen on poikkeuksellisen tilanteen sitä edellyttäessä pantava omasta aloitteesta vireille 89 §:ssä tarkoitettu menettely lupamääräysten muuttamiseksi tai 93 §:ssä tarkoitettu menettely luvan peruuttamiseksi.

Poikkeuksellinen tilanne

Metallien talteenottolaitoksen toiminta

Talvivaara Sotkamo Oy:n mentyä konkurssiin metallien talteenottolaitoksen toiminta-aste on ollut heikko ja laitoksen toiminta on ollut epäluotettavaa. Metallien talteenottolaitoksen toimintaa ja sen käyttökatkoihin liittyviä syitä ja seurauksia on selvitetty ELY-keskuksen tekemillä tarkastuskäynneillä, lisäksi Talvivaara Sotkamo Oy:n konkurssipesä on 20.3.2015 toimittanut ELY-keskukselle selvityksen, jossa on käsitelty tarkemmin syitä ja seurauksia metallien talteenottolaitoksella esiintyneistä ongelmista 6.11.2014 – 28.2.2015 välisenä aikana.

Metallien talteenottolaitoksen toiminnalla on ELY-keskuksen näkemyksen mukaan suuri merkitys kaivosalueen vesitaseen ja bioliuoskierron hallinnan kannalta. Metallien talteenottolaitoksella prosessista poistuu vettä prosessiliuoskierrosta mm. loppuneutraloinnin ja prosessisakkojen sitoman kosteuden kautta. Metallien talteenottolaitos on bioliuotuskaasoilla tapahtuvan haihdunnan rinnalla ainoa tekijä, joka poistaa vettä bioliuoskierrosta. Kun metallien talteenottolaitos ei ole käynnissä, ei bioliuotuskierrosta poistu vettä prosessissa, jolloin bioliuoskiertoon kertyy vettä. Jos bioliuoskierron liuosmäärä kasvaa liian suureksi on vaarana bioliuotuskierron ylitulviminen ja merkittävä ympäristön pilaantuminen.

Kainuun ELY-keskuksen näkemyksen mukaan ongelmat metallien talteenottolaitoksella konkurssin alkamisen jälkeen ovat johtuneet kemikaalien loppumisesta, kemikaalien toimitussopimuksien uusimisesta aiheutuneesta kemikaalien toimitusten viivästyksestä sekä metallien talteenottolaitoksen ja vetylaitoksien huonosta yleiskunnosta. ELY-keskuksen tekemällä tarkastuskäynnillä 25.9.2014 Talvivaara Sotkamo Oy ilmoitti, että metallitehtaalle on suunniteltu huoltoseisakki alkavaksi 6.10.2014, joka kestäisi noin kolme viikkoa. Tarkastuskäynnillä 2.10.2014 Talvivaara Sotkamo Oy ilmoitti seisakin viivästyvän ainakin viikolla. Tarkastuskäynneillä 15.10.2014 ja 29.10.2014 metallitehtaan todettiin olevan normaalilla ajolla, eikä tehdasta ollut ajettu alas huoltoa

varten. Yhtiön hakeuduttua konkurssiin 6.11.2014 oli suunniteltu huolto-työ yhä tekemättä.

Talvivaaran kaivoksella louhinta on ollut keskeytyksissä syksystä 2013 alkaen. Valvojan näkemys kasojen haihdunnan heikkenemisestä kasojen vanhentuessa vastaa konkurssipesän ilmoituksessa esitettyä.

Hallintopakon alaisen käänteisosmoosilaitoksen toiminta

Kainuun ELY-keskus on 19.3.2014 hallintopakopäätöksellään määrännyt, että yhtiön on välittömästi huolehdittava olemassa olevan RO-laitoksen käyttöasteen maksimoimisesta metallitehtaan suljetun vesikierron mahdollistamiseksi. Viikoittaisen käyttöasteen tulee olla vähintään 60 % metallitehtaan käynnissä ollessa.

Käänteisosmoosilaitteistolla on tärkeä merkitys raakavedenoton vähentämiseksi metallien talteenottolaitoksen tarpeisiin. Käänteisosmoosilaitoksella on ennen konkurssia tuotettu keskimäärin noin 21 000 kuutiometriä raakavettä viikossa. Käänteisosmoosilaitteisto on ollut poissa käytöstä 2.10.2014 alkaen ja laitosta on alettu ottaa uudelleen käyttöön helmikuun 2015 alussa, mutta vasta viikolla 10 on käänteisosmoosilaitoksella päästy konkurssitilannetta edeltäneeseen noin 21 000 kuutiometrin viikkotuotantoon. Käänteisosmoosilaitteiston huoltoon kuluneena aikana on loppuneutraloinnin ylite jouduttu sijoittamaan Kortelammen varastoaltaaseen. Kolmisoppi-järvestä on lisäksi jouduttu ottamaan raakavettä metallien talteenottolaitoksen tarpeisiin, kun sitä ei ole käänteisosmoosilaitteistolla voitu tuottaa.

Talvivaara Sotkamo Oy on 31.10.2014 toimittanut selvityksen Kainuun ELY-keskukselle käänteisosmoosilaitteiston käyttökätkön syistä ja arvioidusta kestosta. Selvityksen mukaan käänteisosmoosilaitteisto on pysäytetty seisakkiin 2.10.2014. Selvityksessä todetaan, että membraanikalvojen pesuputkiston kaikki linjat on uusittava koko matkaltaan muoviseksi putkeksi. Putken materiaalin vaihdon syyksi todetaan, että nykyinen käytössä oleva materiaali ei ollut kestänyt laimeaa suolahappoliuosta. Lisäksi selvityksessä todetaan, että hiekkasuotimet eivät toimi vaaditulla tavalla ja niissä havaittiin vaurioita. Töiden arvioitiin olevan valmiita viikolla 47, mutta uusien suodinhiekkosten osalta neuvottelut toimittajien kanssa olivat vielä kesken.

Talvivaara Sotkamo Oy:n ajaututtua konkurssiin käänteisosmoosilaitteiston huoltotyöt keskeytyivät, kun urakoitsijat poistuivat alueelta. Konkurssihetkellä uusia suodinhiekkoja ei ollut vielä tilattu. 17.11.2014 tarkastuskäynnillä on todettu, että käänteisosmoosilaitteiston huoltotyöt on aloitettu uudelleen ja että tilauspyyntö suodinhiekkosten osalta on tehty. Suodinhiekkosten toimitusajaksi on arvioitu kaksi viikkoa. 30.12.2014 on todettu, että käänteisosmoosilaitteisto pyritään ottamaan käyttöön.

15.1.2015 tarkastuskäynnillä on kuitenkin todettu, että käänteisosmoosilaitteiston käyttöönottoaminen ei ole ollut mahdollista useiden yksittäisten pienien ongelmien vuoksi, jotka johtuvat pitkästä seisakista. 11.2.2015 tarkastuskäynnillä on todettu, että laitteisto on käynnissä yhdellä linjalla, mutta laitteistoon joudutaan tilaamaan uusia kalvoja. 3.3.2015 tarkastuskäynnillä on todettu, että käänteisosmoosilaitteiston olevan käynnissä kolmella linjalla.

Hallintopakon alaisen käänteisosmoosilaitoksen hankinta

Kainuun ELY-keskus on 8.7.2014 hallintopakkopäätöksellään määrännyt, että ELY-keskuksen 19.3.2014 antaman päätöksen määräyksessä 3 asetettu teettämishanke pannaan täytäntöön. Teettämishanke pannaan täytäntöön siten, että ELY-keskus hankkii RO-laitoksia tai vastaavaa tekniikkaa. Talvivaara Sotkamo Oy oli tilannut em. hallintopakon alaisen uuden käänteisosmoosilaitteiston ennen konkurssiin ajautumista. Yhtiö on toimittanut valvojalle asiakirjat joiden mukaan toimitus on sovittu tapahtuvaksi marraskuun 2014 alkupuolella ja että käyttöönotto tapahtuisi viimeistään joulukuun alussa. Uuden käänteisosmoosilaitteiston toimitus kuitenkin viivästyi Talvivaara Sotkamo Oy:n ajaututtua konkurssiin. Konkurssista johtuen oli Talvivaara Sotkamo Oy:n konkurssipesän solmittava uusi toimitussopimus laitetoimittajan kanssa. Uuden käänteisosmoosilaitteiston on todettu saapuneen alueelle 12.3.2015 tehdyllä tarkastuskäynnillä. Konkurssipesä on tällöin arvioinut laitteiston olevan käyttöönotettavissa huhtikuun puolessa välissä.

Vesitilanne

Talvivaaran kaivosalueella on tällä hetkellä varastoituna noin 9,6 miljoonaa kuutiometriä vesiä eri varastoaltaissa. Puhdistettuja vesiä näistä on noin 2,9 miljoonaa kuutiometriä. Nämä vedet sijaitsevat Latosuon, Kuusilammen ja Kuljun vesivarastoaltaissa. Voimassaolevan ympäristöluvan Nro 52/2013/1 mukaiset vuodelle 2015 määrätyt päästökiintiöt ovat täyttyneet 25.3.2015 sulfaatin osalta, jonka jälkeen Talvivaara ei voi enää luvallisesti johtaa käsiteltyjä jätevesiä pois kaivosalueelta.

Yhteenveto poikkeuksellisesta tilanteesta

Kainuun ELY-keskuksen näkemyksen mukaan Talvivaaran kaivosalueella ei enää ole riittävästi vapaata tilavuutta varastoaltaissa, jotta kaikki kevään sulamis- ja valumavedet voitaisiin varastoida kaivosalueelle ympäristö- ja patoturvallisuutta vaarantamatta.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan nyt kysymyksessä olevaan tilanteeseen on osaltaan vaikuttanut edellä kuvatut metallien talteenottolai-

toksen, bioliuotuskasojen toiminnan ja RO-laitoksen tekniset ongelmat sekä uuden RO-laitoksen hankinnan viivästyminen. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan näiden on katsottava olleen ennakoimattomia tuotantohäiriöitä ja niihin rinnastettavia yllättäviä, toiminnasta riippumattomia poikkeuksellisia syitä, kun otetaan huomioon, että konkurssipesä on saanut laitoksen hallintaansa konkurssin alkaessa 6.11.2014. Lisäksi on otettava huomioon myös se, että jo marraskuussa 2014 konkurssin alkaessa alueelle oli varastoitu 7,7 miljoonaa kuutiometriä vesiä. Konkurssipesä ei ole voinut vaikuttaa em. tilanteen syntymiseen. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kysymyksessä on ympäristönsuojelulain 123 §:n tarkoittama poikkeuksellinen tilanne.

Patoturvallisuuden vaarantamisesta syntyvä vuotoriski ja ympäristön pilaantumisvaara

Kainuun ELY-keskus katsoo, että Kortelammen ja Latosuon varastoal- taissa mahdollinen akuutti vesien vuotoriski on nyt noussut tasolle, josta uhkaa aiheutua ennakoimaton ja hallitsematon luvanvastainen päästö. Kortelammen ja Latosuon padoille on patoturvallisuuden vuoksi määri- tetty korkeustaso (HW-taso), joka voidaan vain tilapäisesti ylittää poik- keustilanteissa. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan on ympäristö- ja patoturvallisuuden kannalta välttämätöntä, että Kortelammen ja Lato- suon altailla vedenpinnan taso saatetaan ja pidetään pääsääntöisesti patojen HW-tasojen alapuolella.

Luvan saajan on ympäristöluvan Nro 52/2013/1 määräyksen 4a mukaan viipymättä ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin pilaantumisen ehkäi- semiseksi tai jos pilaantumista on jo aiheutunut, sen rajoittamiseksi mahdollisimman vähäiseksi (pilaantumisen torjuntavelvollisuus).

Annetuilla määräyksillä toiminnanharjoittaja voi poistaa Kortelammen ja Latosuon altailta sen määrän vettä, jonka ELY-keskus on katsonut ole- van sadanta ja sulanta huomioon ottaen riittävä ympäristö- ja patotur- vallisuuden hallitsemiseksi.

Kainuun ELY-keskuksen antamat määräykset ovat tarpeen, jotta kai- vosalueella voidaan ehkäistä välitön ja ilmeinen ympäristön pilaantumi- sen vaara. Määräysten mukaisesti toiminnanharjoittajan on huolehditta- va, että Kortelammella sekä Latosuolla vedenpinta lasketaan ympäristö- turvalliselle tasolle. Kainuun ELY-keskus katsoo, että padoille määrätty HW-taso on ympäristöturvallinen taso. Patoturvallisuusasiakirjojen mu- kaan Kortelammen padon HW-taso on +204,20 m (Padotusalueen päämitat, pvm. 23.4.2014) ja Latosuon padon HW-taso +191,70 (Pado- tusalueen päämitat, pvm 28.8.2013). HW-taso määritetään padon tekni- sen suunnittelun yhteydessä. Sekä Kortelammella että Latosuolla pato- jen HW-taso on ylitetty. 13.4.2014 on Kortelammen pinnankorkeudeksi raportoitu +204,52 ja Latosuon pinnankorkeudeksi +191,99.

Kainuun ELY-keskuksen näkemyksen mukaan HW-taso voidaan ylittää vain tilapäisesti vaarantamatta patoturvallisuutta. Padon HW-tason pitkäaikainen ylittyminen voi johtaa padon läpi suotautuvan vesimäärän lisääntymiseen, vuotojen muodostumiseen ja edelleen padon stabiiliteetin heikkenemiseen. Vedenpinnan korkeuden noustessa Kortelammassa ylivuotokynnykselle aiheutuu ympäristön pilaantumista, kun vesi virtaa patojen alapuoliseen uomaan. Kortelammassa varastoidut vedet eivät täytä voimassa olevan ympäristöluvan Nro 52/1/2013 lupamääräyksen 8 vaatimuksia.

Kortelammella säilytettävä varotilavuus

Voimassa olevan ympäristöluvan Nro 52/2013/1 lupamääräyksen C mukaisesti niin kuin Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on sitä päätöksellään Nro 137/2013/1 muuttanut, tulee Kortelammassa säilyttää niin paljon varastotilavuutta, että kipsisakka-altaan vedet mahtuvat Kortelampeen mahdollisessa kipsisakka-altaan vuototilanteessa. Kortelampi toimii kipsisakka-altaiden varoaltaana. Kainuun ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tällainen taso on Kortelammassa padon korkeudella +204,5 mmp, joka on ylitetty. Vedenpinnantaso on ollut 13.4.2015 +204,52 mmp. Tilanne on ympäristöluvan vastainen sillä mahdollisessa kipsisakka-altaan vuototilanteessa kipsisakka-altaan vedet eivät enää mahdu Kortelammen varastoaltaaseen. Ympäristölupapäätöksen mukaisesti toiminnanharjoittajan on oltava jatkuvasti riittävästi selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista.

Kainuun ELY-keskus katsoo, että vakavan ympäristövahingon ehkäisemiseksi toiminnanharjoittajan tulee toimia annettujen määräysten mukaisesti ja väliaikaisesti juoksuttaa käsiteltyjä jätevesiä Oulujoen ja Vuoksen vesistöihin. Hallituilla ylimääräisillä juoksutuksilla vedet voidaan johtaa käsiteltyinä pois kaivosalueelta aiheuttaen mahdollisimman pieni ympäristökuormitus. Kainuun ELY-keskus on antanut nämä määräykset ehkäistäkseen vakavan ympäristövahingon, joka aiheutuisi kaivosalueen vesivarastojen hallitsemattomista ylivuodoista. Altaiden ylivuototilanteessa ei jätevettä voi hallitusti käsitellä ja johtaa ulos kaivosalueelta. Ennakoivalla toiminnalla vältetään olemassa olevat tunnistetut varastoaltaiden vuotoriskit ja mahdollisesti suuret vesistöhaitat.

Määräys 2 on tarpeen juoksutettavan veden määrän rajaamiseksi todellista akuuttia tarvetta vastaavaksi, eli ympäristöturvallisen vedenpinnan tason saavuttamiseksi Kortelammen ja Latosuon patoaltailla.

Talvivaara Sotkamo Oy:n konkurssipesä on suunnitelmassaan ilmoittanut, että käsiteltyä jätevettä juoksutetaan Vuoksen vesistön suuntaan ainoastaan siinä tilanteessa, jos Pohjois-Suomen aluehallintovirasto antaa vireillä olevasta purkupuutkea koskevasta lupa-asiasta kielteisen päätöksen. Muuten Kortelammen vedenpinta alennettaisiin konkurssi-

pesän esityksen mukaisesti pumpaamalla Kortelammesta vettä Tammalammen käsittely-yksiköille.

Kainuun ELY-keskus katsoo, että määräykset 1), 6) ja 7) ovat tarpeen, koska Kortelammen vedenpinnantason laskemista ympäristöturvalliselle tasolle ei kyetä pelkällä vedensiirrolla Kortelammelta Tammalammelle suorittamaan kohtuullisessa ajassa ja ilman, että samalla vesimäärä kipsisakka-altailla kasvaisi ja lisäisi hallitsemattoman ympäristöpäästön riskiä. Kainuun ELY-keskus katsoo, että Kortelammelta on juoksutettava käsiteltyä jätevettä hallitusti Vuoksen vesistön suuntaan, kunnes ympäristöturvallinen taso on saavutettu ja kevään sulamiskausi on ohi.

Kun Kortelammen vedenpinta saavuttaa HW-tason ja kevään sulamiskausi on ohitse, kyetään Kortelammen vedenpinnankorkeus pitämään Kainuun ELY-keskuksen näkemyksen mukaan HW-tason alapuolella siirtopumppausten avulla Kortelammelta Tammalammelle.

Seuranta ja tarkkailua koskevat määräykset ovat tarpeen koska niitä noudattamalla saadaan tarvittavat tiedot ympäristöturvallisuuden kehittymisestä kaivosalueella sekä lisäjuoksutuksista aiheutuvasta ympäristövaikutuksista.

Kainuun ELY-keskus ei tehosta määräyksiä uhkasakolla, teettämisuhalla tai keskeyttämisuhalla. ELY-keskus katsoo tämän olevan ilmeisen tarpeetonta mm. siksi, että seuranta- ja tarkkailumääräykset vastaavat nykyistä käytäntöä ja toiminnanharjoittaja on tähän mennessä toiminut tarkkailusuunnitelman mukaisesti.

Kainuun ELY-keskus katsoo, että käsillä olevassa tapauksessa on asian luonteen johdosta tarpeen määrätä päätöksen ja siinä annettujen määräysten noudattamisesta muutoksenhausta huolimatta. Kainuun ELY-keskuksen näkemyksen mukaan määräysten mukaisiin toimenpiteisiin on ryhdyttävä välittömästi toiminnan saattamiseksi ympäristöluvan mukaiseen tilaan.

Avolouhoksen käyttö vesivarastona

Avolouhoksessa on vapaata tilavuutta tällä hetkellä pohjoisessa avauksessa noin 1,5 miljoonaa kuutiometriä ja eteläisessä avauksessa padon takana noin 800 000 kuutiometriä. Eteläisen padon taakse varastoidaan ympäristöluvan nro 141/2014/1 mukaisesti pohjoisen avauksen kaikki vedet sekä eteläiseen avaukseen tulevat sulamis- ja valuntavedet.

Kainuun ELY-keskuksen näkemyksen mukaan käsiteltyjä jätevesiä ei tulisi johtaa avolouhokseen, jossa ne sekoittuvat käsittelemättömien jätevesien kanssa. Tällöin alueella olevien käsittelemättömien jätevesien osuus kasvaa ja yhä vaikeuttaa vesienhallinnallisten toimenpiteiden suorittamista kaivosalueella. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan puh-

taiden vesien varastointi avolouhokseen ei poista tarvetta juoksuttaa käsiteltyjä jätevesiä ulos kaivosalueelta. ELY-keskus katsoo, että jos avolouhosta käytettäisiin vesivarastona, olisi avolouhoksessa kuitenkin säilytettävä riittävä varastotilavuus. Äärimmäisessä poikkeustilanteessa avolouhokseen voitaisiin tarvittaessa varastoida bioliuotuskierron liuosta, jos sillä voidaan ehkäistä bioliuotuskierron ylitulvimisesta aiheutuva merkittävän ympäristövahingon syntyminen. Kainuun ELY-keskus katsoo, että tällä hetkellä turvallisin paikka sijoittaa koostumukseltaan ympäristölle erittäin haitalliset bioliuotuskierron liuokset merkittävän ympäristövahingon ehkäisemiseksi on avolouhos. Bioliuotuskierron liuosten johtaminen avolouhokseen ei kuitenkaan ole voimassa olevien ympäristölupien mukainen toimenpide.

Ylimääräisten juoksutusten ympäristövaikutusten arviointi

Talvivaara on vuonna 2014 juoksuttanut Oulujoen vesistön suuntaan, lähinnä Latosuon sekä Torrakkopuron juoksutuspiirteen kautta Salmisen ja Kalliojärven ohitse, noin 2,7 miljoonaa kuutiometriä käsiteltyjä jätevesiä, jotka ovat aiheuttaneet 7 100 t sulfaatin ympäristöpäästökuorman. Vuoksen vesistön suuntaan Talvivaara on juoksuttanut noin 2,1 miljoonaa kuutiometriä käsiteltyjä jätevesiä, jotka ovat aiheuttaneet noin 4 800 t sulfaatin ympäristökuorman. Ympäristökuormitukset ovat keskityneet pääasiassa tammikuun ja kesäkuun väliselle ajalle. Näiden päästöjen ei ole havaittu vuonna 2014 muuttaneen vastaanottavien järvien tilaa.

Konkurssipesä on arvioinut, että lisäjuoksutuksista aiheutuva sulfaattikuorma hakijan esittämällä juoksutusmäärillä olisi Vuoksen vesistön suuntaan noin 2 320 t ja Oulujoen vesistön suuntaan noin 3 620 t sulfaattia. Kainuun ELY-keskuksen asettamat määräykset kuitenkin rajoittavat juoksutettavan veden määrän vain välttämättömään juoksutukseen, jolloin sulfaattikuorma todennäköisesti jää esitettyä pienemmäksi. Voimassa olevassa ympäristöluvassa nro 52/2013/1 vuodelle 2015 asetetut kuormituskiintiöt sulfaatille on ylitetty. Kuormituskiintiöt tullaan ylittämään myös mangaanin ja natriumin osalta, metallien osalta kuormituskiintiöiden ylitystä ei tapahdu. Kainuun ELY-keskuksen näkemyksen mukaan toiminnanharjoittajan esittämän käsitellyn jätevesimäärän juoksuttamisesta ei aiheudu Oulujoen eikä Vuoksen vesistön suunnalla sellaista haittaa, joka saattaisi Talvivaaran kaivosalueen lähijärvet nykyistä huonompaan tilaan, kun juoksutettavan veden määrä on sidottuna Kalliojoen virtaamaan.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki 123 §, 175 §, 184 §, 185 §, 190 §, 191 §, 200 § ja 205 §
 Ympäristönsuojeluasetus 24 §, 26 §
 Hallintolaki 34 §
 Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2015 3 §

MUUTOKSENHAKU

ELY-keskuksen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Ympäristö ja luonnonvarat –vastuualue

Ylijohtaja

Kari Pääkkönen

Ympäristölakimies

Heli Peuraniemi

Tämän päätöksen valmisteluun on osallistunut ympäristönsuojeluviranomainen ja patoturvallisuusviranomainen.

PÄÄTÖKSEN TIEDOKSIANTO

Päätös saantitodistuksella: Talvivaara Sotkamo Oy:n konkurssipesä

Jäljennös päätöksestä Sotkamon kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
 Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
 Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
 Vaasan hallinto-oikeus

MAKSU

570 €

VALITUSOSOITUS

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **Vaasan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksen tiedoksi-saantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään. Milloin päätös on lähetetty postitse saantitodistusta vaatimatta, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä siitä, kun päätös on annettu postin välitettäväksi.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa **Vaasan hallinto-oikeudelle**. Omalla vastuulla valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, lähetin välityksellä, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla). Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivalta.

Vaasan hallinto-oikeuden osoite

Postiosoite
PL 204
65101 VAASA

Käyntiosoite
Korsholmanpuistikko 43
65101 VAASA

Fax
029 56 42760

Sähköposti
vaasa.hao@oikeus.fi

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 97 euroa, ellei valittaja tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain (701/1993) 7 §:n nojalla vapaudu maksuvelvollisuudesta.